

Lapin kansan Alakerta, Metsästä puhetta -sarja

Eija Vuorela
Samuli Kokkonieni
Tanja Lepistö

Metsissä sertifioidaan puuta ja muuta

Kaikki lienevät kuulleet metsäkeskustelun yhteydessä kirjainyhdistelmistä PEFC ja FSC, jotka ovat puunkäytön metsäsertifiointijärjestelmiä. Metsäsertifiointi puunmyyntitilanteessa on metsänomistajille välttämätöntä.

Sertifikaatit osoittavat puun alkuperän ja avaavat kriteeristön, miten puuntuotannossa huomioidaan ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys. Tämä on tärkeää, koska valtaosa metsätuotteista viedään maihin, joiden kuluttajilla on vähän tietoa suomalaisesta metsätaloudesta. Kriteereissä huomioidaan mm. luonnonarvoja, jokamiehen oikeuksia, työnantajavelvoitteita jne.

Metsien keruutuotteet voidaan myös sertifioida. Luomukeruualueiden sertifiointin kriteerit pohjautuvat EU:n luomusasetukseen ja kansalliseen ohjeistukseen. Sertifiointi lisää markkinoiden kiinnostusta, kertoo suomalaisen metsäluonnon puhtaudesta, osoittaa raaka-aineiden keruun kestävyden, ja tekee tuotantoketjusta jäljitettävän.

Kansallisen metsästrategian 2025 päivitys julkaistiin helmikuussa. Metsiin liittyvät tarpeet, ja sen seurauksena koko metsäala sekä metsien hoito ja käyttö monipuolistuvat, mikä tarjoaa mahdollisuuksia metsistä saatavan hyvinvoinnin kasvattamiseen.

Puuta jalostava teollisuus on kasvanut lisäten puun kysyntää. Tämä edistää yhteiskunnan siirtymistä fossiilitaloudesta uusiutuvien raaka-aineiden käyttöön. Kehitys korostaa metsätalouden kestävyden merkitystä sekä kestävyden edellytysten turvaamista.

Luontomatkailu ja muut metsäalan palvelut sekä luonnontuotealan kysyntä ovat kasvaneet. Metsätalous ja metsän muut arvot sopivat samoihin metsiin. Metsäala on merkittävä osa

suomalaista bio- ja kiertotaloutta, jolla Suomeen muodostetaan kestävää talouskasvua ja vastataan globaaleihin haasteisiin.

Monikäytön tahtotila tiivistyy visioon ”Metsien kestävä hoito ja käyttö ovat kasvavan hyvinvoinnin lähde”. Strategiassa metsien monikäyttöä tukevat muun muassa seuraavat toimenpiteet:

- Tavoitellaan metsäalalle uutta ja uudistuvaa yritystoimintaa sekä liiketoiminnan kasvua myös palvelu- ja luonnontuotealalla.
- Tavoitellaan paikkatiedon ja uusien sovelluksien nykyistä parempaa toimintaa puuntuotannon ja muiden ekosysteemipalvelujen yhteensovittamisessa.
- Parannetaan luonnontuotealan toimintaedellytyksiä sekä yhteistyötä metsäsektorin kanssa, luodaan uusia arvoketjuja ja metsänomistajien ansaintamalleja.

Monikäytön raaka-aineita saadaan kasvavista puista, kenttä- ja pensaskerroksesta sekä teollisen marjan- ja puunjalostuksen sivuvirroista. Kasvavalla alalla yrityskoko on usein vielä mikro- tai pienyritys luokkaa, jolloin raaka-ainetarpeet eivät ole suuria. Laajaa teollista tuotantoa on vielä vähän, paitsi jokamiehenoikeuksin kerättävien metsämarjojen osalla. Luvanvaraisten metsäraaka-aineiden tuotantoedellytysten parantamiseksi on vielä tehtävää. Iso pullonkaula on suunnitelmallisen teknologiakehityksen puute. Käsityövaltaisuudesta on päästävä koneellistettuihin tuotantoketjuihin.

Metsätiloilla on mahdollisuus saada jopa vuosittain toistuvaa tuloa muista kuin puuperäisistä tuotteista, mutta päämäärän eteen on tehtävä toimialojen välistä suunnitelmallista yhteistyötä. Onnistuneita esimerkkejä ovat metsätilojen mahlantuotantorenkaat, joissa mahla tuotetaan sopimuksellisesti jalostusyrityksille suoraan kansainvälisille markkinoille. Lapin arktinen älykäs metsäverkosto vie metsien monikäytön teemoja eteenpäin toimien tiiviissä yhteistyössä kehittäjien ja yritysten kanssa. Lapin metsänomistajien kiinnostus monikäyttöön on selvästi lisääntynyt ja kiinnostuneiden metsänomistajan kannattaa pyytää metsäsuunnitelman yhteydessä kartoitettavaksi myös tilansa luvanvaraisten keruutuotteiden määrä ja tuotantopotentiaali.

Luonnontuotteiden kohdemarkkinat ovat yhä useammin Suomen rajojen ulkopuolella. Isoa kiinnostusta on tuotteisiin, joiden raaka-aineet ovat puhtaan, villin ja arktisen luonnon tuottamia. Tämä mielikuva tulee kaupallisesti hyödynnettäväksi luomusertifikaatin avulla. Lapin metsissä käytetään erittäin vähän luomussa kiellettyjä tuotantopanoksia, joten sertifikaatin vaatimukset toteutuvat hyvin. Sertifikaatin ylläpidon keskiössä on yhteydet metsäalan eri toimijoiden suuntaan. Lapissa tätä yhteistyötoimintaa on tehty vuosituhannen vaihteesta alkaen.

Kestävä kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Luomusertifiointi on kansainvälisesti tunnettu ja markkinoiden arvostama tuotantotapa. Lapin metsissä asia on aidoimmillaan.

Kirjoittajat toimivat Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 -ohjelmasta rahoitetussa Arktinen älykäs metsäverkosto -hankkeessa. Vuorela asiantuntijana Youngfour Oy/4H:ssa, Kokkonieni kenttäpäällikkönä MTK:ssa ja Lepistö projektipäällikkönä Suomen metsäkeskuksessa.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

